

پیشینه‌ی ملت‌های گوناگون و اقوام مختلف جهان، نشان از حضور دیرینه‌ی «نمایش» در میان ملت‌ها دارد. تا بدانجا که می‌توان به جرئت اذعان کرد که نمایش یکی از عناصر تفکیک‌ناپذیر تاریخ بشری است. ملت‌های کهن که همواره در پی اتصال با نیروی برتر آسمانی بودند آغازهای مقدس را با نمایش دوباره‌ی آنها، در میان خود تکرار می‌کردند و بدین وسیله در پی آن برمی‌آمدند تا تقدس آغازین را دیگر بار زنده کنند و به تجربه بنشینند.

بررسی تاریخچه‌ی در میان ملت‌ها و در طول تاریخ نشان از آن دارد که همواره عنصر دیدار، یکی از مهم‌ترین عناصر نمایش بوده است. اقوام کهن با ترتیب دادن صحنه و یاری گرفتن از بازیگران، نمایش‌هایی ترتیب داده‌اند که همگان به تماشای آنها نشسته و از این هنر، بهره برداشته‌اند.

اما رادیو، با ارائه‌ی نمایشی که در آن تنها از عنصر صدا استفاده می‌شود مهم‌ترین ویژگی نمایش را در طول این پیشینه‌ی کهن تغییر داده است. اینکه دست‌اندرکاران رادیو به این نتیجه دست یافته‌اند که تنها با یاری گرفتن از «صدا» در حالت‌ها و حس‌های گوناگون می‌توان نمایشی ترتیب داد و قصه‌ای را از ابتدا تا انتها تعریف کرد، به راستی حادثه‌ای مهم بوده که در تاریخچه‌ی اجرای نمایش رخ داده است. برای این حادثه نمی‌توان پیشینه‌ای جز نمایش‌های نقالانی که در گذشته‌ی ایران زمین و همچنین اعراب به روایت قصه‌های پیشینیان می‌پرداخته‌اند یافت. اما به راستی نمایش رادیویی با کار نقالان نیز تفاوت‌های بسیاری دارد زیرا آنان از حرکات دست و پا و چهره نیز برای انتقال بیشتر حس و مفهوم به مخاطب بهره می‌برده‌اند که این امکان در رادیو وجود ندارد.

در رادیو، نمایش، مجموعه‌ای از صداهاست که می‌کوشد با بهره‌گیری از قدرت تخیل شنونده‌ها، در ذهن آنها حوادث، مکان‌ها و شخصیت‌هایی را خلق کند که شاید در عالم واقع، هرگز نتوان نمونه‌ای برای آنها یافت. به این ترتیب، نمایش رادیو، ظرفیت و امکان بالایی برای خلق «خارق‌العاده»ها و نمایشی کردن داستان‌های علمی - تخیلی دارد که اگر از این امکان به درستی استفاده شود می‌توان به آینده‌ی نمایش رادیویی بیش از پیش امیدوار بود.

به این ترتیب و تنها با توجه به قدرت رادیو در خلق تخیل، می‌توان برای نمایش رادیویی در کنار نمایش‌های تلویزیونی، فیلم‌های سینمایی و تئاتر، جایی باز کرد. امیدوار بود که با شناخت هرچه بیشتر این قالب برنامه‌سازی در رادیو و کشف هرچه بیشتر ظرفیت‌های آن، به پیشرفت و بهبود آن یاری رساند. در این زمینه، اداره‌ی کل پژوهش‌های رادیو در پی انجام تلاش‌هایی مستمر است تا با بهره‌گیری از کارشناسان حوزه‌های گوناگون مرتبط با نمایش رادیویی، پشتوانه‌ای غنی از تحقیق و پژوهش را در این زمینه در اختیار برنامه‌سازان رادیویی قرار دهد. **مجله رادیو** در این راستا، بر آن است تا شماره‌های ویژه‌ای را به این موضوع اختصاص دهد. آنچه در پیش رو دارید، نخستین حاصل این تلاش است که در شماره‌های بعد، با بررسی هرچه دقیق‌تر این مقوله، دنبال خواهد شد.

سر دبیر